

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning i anslutning till lokalförvaltningsreformen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att i lagen om notarius publicus, tvångsmedelslagen, lagen om stämningmän, lagen om användning av samiska hos myndigheter samt lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer skall göras de ändringar som är nödvändiga till följd av de lagar i anslutning till den statliga lokalförvaltningsreformen som redan har stadfäst och som träder i kraft den 1 december 1996.

Det föreslås att lagen om notarius publicus skall ändras så att chefen för ett häradssämbete skall sköta notarius publicus uppgifter. Vid sidan av chefen skall en eller flera av chefen förordnade tjänstemän vid häradssämbetet som uppfyller behörighetsvillkoren kunna fungera som notarius publicus. I stället skall länsmannen strykas ur det nuvarande stadgandet. Häradsskrivarna skall fortfarande fungera som notarius publicus, men i lagen skall de definieras som chef för magistraten eller en tjänsteman som han har förordnat. Vid magistraten skall dessutom en eller flera tjänstemän som chefen för magistraten har förordnat kunna fungera som notarius publicus.

Förteckningen över anställningsberättigade tjänstemän i tvångsmedelslagen skall ändras så att den motsvarar de nya tjänstebestämmelserna. Lagen om stämningmän skall ändras så att alla biträdande utmätningmän fungerar som stämningmän direkt med stöd av lagen. För närvarande är endast de biträdande utmätningmännen i ett länsmansdis-

trikt stämningmän och motsvarande tjänstemän vid stadsfogdeämbetena har bara haft rätt att utföra stämningar och delgivningar på samma sätt som en stämningssman.

Också lagen om användning av samiska hos myndigheter föreslås bli ändrad så att den motsvarar de nya tjänstebestämmelserna. För närvarande kan kungörelser och meddelanden som en länsman utfärdar i ärenden som angår en enskilds rätt enligt prövning utfärdas utan översättning till samiska. Länsmannen skall enligt förslaget ersättas av häradssämbetet, dess avdelning eller en tjänsteman vid ämbetet.

I lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer stadgas bl.a. om avgifter för stadsfiskalsämbetets prestationer. Stadsfiskalsämbetena dras in i början av december detta år och alla åklagare överförs till justitieministeriets förvaltningsområde. Det föreslås därför att stadgandet skall ändras så att det gäller häradssåklagarnas prestationer. Utsökningsslagen har ändrats så att ärenden som gäller sökande av ändring i utmätningssmannens förfarande kommer att behandlas av vissa tingsrätter från början av december. För behandlingen av dessa ärenden föreslås en avgift av samma storlek som den som uppbärs för behandlingen av brottmål. Avgiften uppbärs dock inte om tingsrätten ändrar utmätningssmannens beslut till den ändringssökandes fördel.

Lagarna avses träda i kraft samtidigt som övriga lagar i anslutning till lokalförvaltningsreformen, dvs. den 1 december 1996.

MOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om notarius publicus

Enligt 1 § 1 mom. (956/77) lagen om notarius publicus är häradsarkivarie, länsman och biträdande länsman häradsarkivarie på tjänstens vägnar. Enligt 2 mom. i samma paragraf kan vid en registerbyrå som avses i lagen om folkbokföringen (76/84) finnas tjänster som notarius publicus. En sådan tjänst kan vara kombinerad med en tjänst för vilken behörighetsvillkoren är juris kandidatexamen. Enligt 2 § lagen om notarius publicus är kompetensvillkoren för en tjänst som notarius publicus juris kandidatexamen och förfarenhet i rättsliga värv. Finns vid registerbyrån flera innehavare av en tjänst som notarius publicus, bestäms uppgifterna i registerbyråns arbetsordning.

Det finns för närvarande 59 registerbyråer med över 60 häradsarkivarier. Utöver dessa finns det totalt endast två tjänster som notarius publicus vid registerbyråerna. Det finns 205 länsmandistrikter och i dessa ca 170 länsmän och drygt 90 biträdande länsmän. Länsmännen har utöver polis-, åklagar- och utskökningsärenden skött uppgifter inom den allmänna förvaltningen, till vilka har hört bl.a. att fungera som notarius publicus.

Enligt 4 § lagen om notarius publicus åligger notarius publicus att på därom gjord anhållan bl.a. upptaga protest i stöd av växellagen (242/32) och checklagen (244/32), utfärda vederhäftighetsintyg samt styrka underskrifter och avskrifter. Till notarius publicus hör vidare att bekräfta att en myndighet eller person är behörig att företaga viss tjänsteåtgärd eller att någon intar viss tjänsteställning, innehar viss kompetens eller är rättsligen behörig att företräda annan. Notarius publicus är skyldig att såsom vittne närvara vid avslutande eller öppnande av trossack eller annat förvaringsrum samt att övervaka lotteridragningar och verkställa utlottningar av obligationer, aktier eller andra värdepapper. Notarius publicus skall därjämte utföra de övriga åligganden, som särskilt för sig i lag eller förordning påförts notarius publicus. Han kan ta emot en sådan utsaga om erkännande som anges i 15 § lagen om fa-

derskap samt verkställa hörande och ta emot godkännande enligt 18 § i samma lag. Notarius publicus är dessutom enligt lagen om stämningmän (505/86) berättigad att verkställa stämning och delgivning. Enligt köpvittnesförordningen (1080/79) är notarius publicus också offentligt köpvittne.

Under 1994 utförde notarius publicus ca 150 000 prestationer. Största delen av dessa utfördes av notarius publicus vid registerbyråerna. Av de ca 100 000 åtgärder som utfördes av notarius publicus vid registerbyråerna utgjorde Helsingfors registerbyrås andel ca 65 000. De största uppgiftsgrupperna bestod av styrkanden av namnteckningar och kopior av handlingar. Också under 1995 utförde notarius publicus ca 100 000 åtgärder.

Den 1 december i år genomförs den reform av lokalförvaltningen som lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen (126/92) förutsätter. Polis- och länsmandistriktet samt stadsfiskals- och stadsfogdeämbeten och deras ämbetsdistrikt ersätts med 90 häraden, i vilka häradsämbeten med olika avdelningar och fristående ämbetsverk inrättas. I detta sammanhang särskiljs polis-, åklagar- och utskökningsuppgifterna från varandra. Tjänsterna enligt den nuvarande organisationen dras in och nya tjänster inrättas för att motsvara de nya uppgifterna. Samtidigt ändras tjänstebestämmelserna. När reformen har genomförts, kan tjänster som länsman såsom chef för häradsämbete inrättas endast av de särskilda skäl som stadgas i 6 a § (156/96) polisförvaltningslagen. Om en länsmanstjänst inrättas, sköter länsmannen häradsämbetets polis- och exekutionsavdelningarnas chefsuppgifter. Länsmannen kan också förordnas att sköta åklagaravdelningens chefsuppgifter. Statsrådet har beslutat inrätta länsmanstjänster i sju häraden.

Genom statsrådets beslut (1438/95) har fristående ämbetsverk inrättats i Björneborgs, Helsingfors, Joensuu, Jyväskylä, Kotka, Kuopio, Lahti, Tammerfors, Tavastehus, Uleåborg, Vasa, Villmanstrand och Åbo häraden. I fråga om de fristående ämbetsverken har inte stadgats till vem de allmänna förvaltningsuppgifterna hör. I samtliga ovan nämnda städer fungerar för närvarande en

registerbyrå och i framtiden en magistrat.

Lagen om registerförvaltningen (166/96), som hör ihop med lokalförvaltningsreformen och som träder i kraft i början av december, upphäver lagen om folkbokföringsförvaltningen. Enligt lagen om registerförvaltningen ändras de nuvarande registerbyråerna till magistrater som fungerar vid häradsämbetena eller som fristående ämbetsverk. Samtidigt minskar dessa lokalmyndigheters antal till 37. För att säkra tillgången till registerförvaltningsservice inrättas emellertid servicebyråer enligt principen att service skall kunna fås på alla de orter där det nu finns en registerbyrå. I landskapet Åland sköts registerförvaltningens lokalmyndighetsuppgifter av länsstyrelsen. Enligt 4 § 2 mom. förordningen om registerförvaltningen (248/96) sköter magistraten allmänna förvaltningsuppgifter och serviceuppgifter enligt vad som stadgas särskilt. I 3 mom. i samma paragraf stadgas att en tjänsteman vid en magistrat kan sköta uppgifter som hör till bl.a. notarius publicus.

På grund av organisationsreformen måste förteckningen i lagen om notarius publicus över tjänstemän som är skyldiga att fungera som notarius publicus ändras. Enligt 2 § 1 mom. förordningen om häradsämbete (859/94), som träder i kraft den 1 december 1996, är häradsämbetet på lokal nivå allmän förvaltningsmyndighet som lyder under länsstyrelsen. Enligt 5 § 2 mom. förordnar länsstyrelsen en chef för någon enhet vid ett häradsämbete att sköta ämbetsverkschefens uppgifter för tre år i sänder. Chefen för ämbetsverket, dvs. häradslänsmannen, avgör med stöd av förordningens 9 § 1 mom. ärenden som ankommer på ämbetsverket som allmän förvaltningsmyndighet.

Eftersom häradsämbetet fungerar som allmän förvaltningsmyndighet och chefen för ämbetsverket avgör allmänna förvaltningsärenden, är det naturligt att också notarius publicus uppgifter sköts vid häradsämbetet. Enligt förslaget skall notarius publicus uppgifter åläggas chefen för häradsämbetet. Å andra sidan har chefen för i synnerhet de största häradsämbetena så många uppgifter i anslutning till sitt verksamhetsområde och förvaltningen av sitt ämbetsverk att det kan vara ändamålsenligare att koncentrera notarius publicus uppgifter till någon eller vid behov några andra tjänstemän vid ämbetsverket. Det föreslås därför att stadgandet skall utformas så att chefen för häradsämbe-

tet kan förordna en eller flera tjänstemän vid ämbetsverket som uppfyller behörighetsvillkoren att fungera som notarius publicus. Då ämbetsverket har flera än en notarius publicus, kan arbetsfördelningen bestämmas i arbetsordningen.

Häradsskrivarna, som i dag sköter största delen av notarius publicus uppgifter, skall enligt förslaget också i fortsättningen fungera som notarius publicus. I samband med beredningen av organisationsreformen inom registerförvaltningen har förslag framlagts om att ändra benämningen mantalsskrivare så att den bättre lämpar sig för de nuvarande uppgifterna och den nya organisationen. Saken utreds som bäst på inrikesministeriet. I denna proposition har en eventuell ändring av benämningen beaktats så att det föreslås att i stället för mantalsskrivaren skall notarius publicus uppgifter åläggas chefen för magistraten och en av honom förordnad tjänsteman vid magistraten som uppfyller behörighetsvillkoren. Detta gäller tjänstemännen både vid en magistrat som verkar i anslutning till ett häradsämbete och en magistrat som verkar som ett separat ämbetsverk.

När lokalförvaltningsreformen har genomförts sköter länsstyrelsen uppgifterna som lokalmyndighet inom registerförvaltningen i landskapet Åland. På Åland är för närvarande häradsskrivaren, landskapsåklagaren och landskapsfogden notarius publicus på tjänstens vägnar. Dessutom har landskapets länsstyrelse kunnat förordna en sådan tjänsteman vid länsstyrelsen till notarius publicus av vilken krävs juris kandidatexamen. Det föreslås att stadgandet ändras så att som notarius publicus i landskapet Åland skall fungera av länsstyrelsen förordnade tjänstemän vid länsstyrelsen som uppfyller behörighetsvillkoren samt, såsom tidigare, landskapsåklagaren och landskapsfogden.

Eftersom förslaget gör det möjligt för magistraterna och häradsämbetena att ha flera notarius publicus, beräknas tillgången till de tjänster notarius publicus erbjuder vara tillräcklig. Enligt förslaget skall alltså på andra ställen än på Åland cheferna för häradsämbetena och magistraterna samt de tjänstemän vid häradsämbetena och magistraterna som de förordnar fungera som notarius publicus från den 1 december i år. På samma sätt som i fråga om de nuvarande registerbyråerna kunde vid behov i framtiden inrättas separata tjänster som notarius publicus också

vid magistraterna.

Vid registerbyråerna kunde tjänsten som notarius publicus vara kombinerad med en tjänst för vilken behörighetsvillkoret är juris kandidatexamen. I praktiken hör notarius publicus uppgifter på en registerbyrå i dag till häradsskrivarna, som har avlagt juridisk examen, och på andra ställen till länsmännen. Behörighetsvillkoren för en sådan notarius publicus vars tjänst har varit kombinerad med en annan tjänst vid registerbyrån är annorlunda än för en separat notarius publicus, då för en separat tjänst som notarius publicus utöver juris kandidatexamen har krävts förfarenhet i rättsliga värv. I praktiken har de tjänstemän som enligt förslaget kunde sköta notarius publicus uppgifter skaffat sig erfarenhet också av rättsliga frågor. Då detta behörighetsvillkor är ett synnerligen vitt begrepp föreslås att behörighetsvillkoret för alla som sköter notarius publicus uppgifter i framtiden skall vara enbart juris kandidatexamen. Om det i framtiden kommer att bli nödvändigt att inrätta separata tjänster som notarius publicus, skall också den sökandes faktiska kompetens att sköta uppgifterna tas i beaktande då tjänsten besätts.

1.2. Tvångsmedelslagen

Enligt 6 § tvångsmedelslagen är bl.a. de polistjänstemän som räknas upp i paragrafens 1 punkt, dvs. länsmän, biträdande länsmän, polismästare och biträdande polismästare anställningsberättigade tjänstemän.

För närvarande är enligt 1 § 2 mom. polisförvaltningslagen polisdistrikten lokala förvaltningsmyndigheter för polisen. Polisdistrikten består av polisinsättningar och länsmansdistrikten. Chef för polisdistriktet är vid en polisinsättning polismästaren och i ett länsmansdistrikt länsmannen. Från början av december i år är polisinsättningen, som fungerar som en avdelning vid häradsämbetet, eller ett fristående ämbetsverk i häradet lokal förvaltningsmyndighet för polisen. I varje härad skall finnas en polischef, som leder häradets lokala polisväsen. Ett undantag utgörs av de härader i vilka statsrådet med stöd av 6 a § polisförvaltningslagen har beslutat inrätta en länsmanstjänst. Länsmannen är då chef för polisavdelningen vid häradsämbetet.

Organisationsreformen innebär att de polisuppgifter som nu sköts av länsmannen, biträdande länsmannen, polismästaren och

biträdande polismästaren i fortsättningen kommer att skötas av polischefen och biträdande polischefen. Länsmännen, som bara kommer att finnas i ett fåtal härader, sköter polisuppgifter och andra uppgifter. Biträdande länsmanstjänster kommer inte längre att finnas.

Till följd av den ovanstående ändringen i tjänstebestämmningarna föreslås att tvångsmedelslagen ändras så att benämningarna biträdande länsman, polismästare och biträdande polismästare stryks ur fiteckningen över anställningsberättigade tjänstemän. I stället fogas till fiteckningen polischef och biträdande polischef.

Vidare föreslås att benämningen biträdande polisinspektör stryks i stadgandet, eftersom benämningarna på dessa tjänstemän inom polisens länsledning 1 mars 1995 ändrades till polisinspektör. Denna benämning fogas i stället till stadgandet.

1.3. Lagen om stämningsmän

Enligt 1 § 1 mom. (1435/92) lagen om stämningsmän är stämningmän de innehavare av tjänst som förman för stämningsmän och de innehavare av stämningsmannatjänst som är anställda vid en domstol eller vid polisen. I länsmansdistrikten är biträdande utmätningsmännen även stämningsmän. Enligt lagens 6 § är bl.a. biträdande utmätningsmännen vid stadsfogdeämbete berättigade att, så som stämningsman, verkställa delgivning. I länsmansdistrikten har biträdande utmätningsmännen direkt med stöd av lagen getts en ställning som stämningsman närmast för att säkerställa att antalet stämningsmän är tillräckligt. Av samma skäl föreslås att alla biträdande utmätningsmän skall vara stämningmän direkt med stöd av lagen när lokalförvaltningsreformen har genomförts. Uppgiften lämpar sig väl för dem med tanke på deras övriga uppgifter. De biträdande utmätningsmännen är tvungna att röra sig mycket inom sitt distrikt och känner därför dem som bor inom deras verksamhetsområde.

När underrättsreformen genomfördes den 1 december 1993 överfördes de stämningsmannatjänster som hade hört till polisen till domstolarna. Eftersom det inte längre finns stämningsmannatjänster i polisdistrikten och polisinsättningar inte heller från början av december kommer att ha tjänster som biträdande utmätningsman, föreslås att lagens

1 § ändras också till denna del.

Enligt 2 § lagen om stämningsmän utgörs verksamhetsområdet för en stämningsman som är anställd vid en domstol av domkretsen och för en stämningsman som är anställd vid polisen av polisdistriktet. När de biträdande utmätningsmännen överförs till justitieministeriets förvaltningsområde, måste deras verksamhetsområde definieras på nytt. Det föreslås därför att stadgandet ändras så att verksamhetsområdet för en biträdande stämningsman konstateras vara verksamhetsområdet för vederbörande häradsämbetes utsokningsavdelning. I stadgandet föreslås en ytterligare ändring, så att också verksamhetsområdet för de tjänstemän som har rätt att verkställa stämning och delgivning så som en stämningsman konstateras i paragrafen. Verksamhetsområdet skall vara detsamma som dessa tjänstemäns ämbetsdistrikt i andra sammanhang. T.ex. en polisman som blivit ålagd detta uppdrag av chefen för polisinspektionen kan verkställa en delgivning inom polisinspektionens ämbetsdistrikt, dvs. vederbörande härad.

Till följd av organisationsreformen föreslås likaså att lagens 6 § 1 mom. 2 punkt, enligt vilken rätt att verkställa stämning och delgivning också tillkommer tjänsteman eller funktionär som har förordnats härtill av chefen för polisdistriktet och som är anställd vid polisdistriktet, skall ändras. Polisdistriktet skall ändras till polisinspektionen. Benämningen funktionär är föråldrad och slopas därför.

1.4. Lagen om användning av samiska hos myndigheter

Enligt 9 § lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/91) skall anslag, meddelanden och kungörelser eller andra sådana handlingar som de myndigheter som anges i lagen utfärdas för befolkningen inom samernas hembygdsområde avfattas och utfärdas också på samiska. Enligt 2 mom. i samma paragraf kan dock kungörelser och meddelanden som vissa myndigheter, bl.a. länsmannen, utfärdas i ärenden som angår en enskilds rätt enligt prövning utfärdas utan översättning till samiska.

Länsmannen är i dag polis-, åklagar-, utsoknings- och allmän förvaltningsmyndighet på landsbygden. När lokalförvaltningsreformen har genomförts kommer det att finnas länsmän bara i vissa häraden i norra Fin-

land. Länsmännen sköter de uppgifter som hör till polischefen och chefen för utsokningsavdelningen. I Kittilä härad och häradena i Lapska armen kommer länsmannen också att fungera som åklagare.

Lagen om användning av samiska hos myndigheter föreslås bli ändrad så att i stadgandet i stället för kungörelser och meddelanden i ärenden som angår en enskilds rätt och som utfärdas av länsmannen intas kungörelser och meddelanden i ärenden som angår en enskilds rätt och som utfärdas av häradsämbetet eller dess avdelning eller ett fristående ämbetsverk i häradet eller tjänstemän vid dessa. Med andra ord ändras myndighetsförteckningen så att den helt motsvarar de nya benämningar som den förnyade lokalförvaltningen för med sig, oberoende av att det i detta nu inte finns några fristående ämbetsverk inom samernas hembygdsområde och att länsmannen alltid fungerar som chef för häradsämbetet. Länsmannen kommer inom det samiskspråkiga området att utfärda kungörelser och meddelanden i häradsämbetets namn samt i den avdelnings namn vars chefsuppgifter han sköter. När en häradsåklagare sköter åklagaruppgifterna, utfärdar han kungörelser och meddelanden i anslutning till sitt verksamhetsområde. På motsvarande sätt utfärdar chefen för magistraten kungörelser och meddelanden från magistraten, som arbetar som en avdelning vid häradsämbetet.

Den föreslagna ändringen motsvarar den redan fastställda ändringen i 10 § språklagen, som träder i kraft den 1 december 1996. Enligt detta stadgande får kungörelser och meddelanden som gäller en enskilds rätt och som bl.a. ett häradsämbete eller dess avdelning eller ett fristående ämbetsverk eller en tjänsteman vid dem på tjänstens vägnar utfärdas i ett tvåspråkigt ämbetsdistrikt enligt prövning avfattas enbart på majoritetens språk, om sökanden inte fordrar något annat.

1.5. Lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer

Enligt 1 § (1651/95) lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer tillämpas lagen bl.a. på stadsfiskalens prestationer. När lokalförvaltningsreformen genomförs, överförs alla åklagare till justitieministeriets förvalt-

ningsområde. Åklagarnas tjänstebestämmelse kommer att vara ledande häradsåklagare eller häradsåklagare. På samma sätt som nu skall en avgift stadgas som skall uppbäras för åklagarnas prestationer. Det föreslås att lagen ändras så att stadgandet i framtiden kommer att gälla samtliga häradsåklagare.

Behandlingen av ärenden som gäller sökande av ändring i utmätningssmannens förfarande övergår den 1 december 1996 från länsstyrelserna, som fungerat som överexekutor, till i lag fastställda tingsrätter. Årligen har ca 1 200 fall av utsökningsbesvär och utsökningsklagan förekommit. Besluten som ändringssökandet har gällt har ändrats i ca 20 % av fallen. Behandlingen av utsökningsklagan i länsstyrelserna har varit avgiftsfri. En domstolsbehandling är i regel avgiftsbelagd. Det finns inte heller något skäl för att det ifrågavarande slaget av ärenden skall vara helt avgiftsfritt. Avgiftsnivån måste emellertid hållas så låg att den inte utgör ett reellt hinder för sökande av ändring i ett beslut som en utmätningssman fattat och som upplevs som felaktigt. Som en rimlig avgift kan betraktas den avgift som stadgats för behandling av brottmål, dvs. 350 mk. Det bör observeras att lagen om fri rättegång (200/96) har ändrats så att från början av december i år fri rättegång kan beviljas också i besvärärenden enligt utsökningslagen. Fri rättegång befriar bl.a. från skyldighet att erlagga avgift för handläggning av ett ärende i domstol. Fri rättegång i ett ärende som anhängiggjorts hos överexekutor kan ju inte för närvarande beviljas. Ytterligare föreslås att till 7 § lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer skall fogas ett stadgande om att ingen avgift uppbärs som uppbärs hos den som söker ändring om tingsrätten ändrar utmätningssmannens beslut till hans fördel.

2. Propositionens verkningar

Lagen om ändring av lagen om notarius publicus kan innebära att antalet notarius publicus minskar. Å andra sidan gör stadgandet det möjligt att förordna flera notarius publicus till ett häradsämbete. Notarius publicus tjänster skulle fortfarande stå till

buds på de orter där det nu finns registerbyråer. Tillgången till tjänsterna skulle vara säkrad i alla härader. Med beaktande av att en stor del av notarius publicus tjänster också nu fås på registerbyråerna, kan det föreslagna antalet notarius publicus anses tryggad.

Den föreslagna ändringen i tvångsmedelslagen innehåller ingen saklig ändring jämfört med nuläget. Polismännens anhållningsrätt bevaras i sin nuvarande omfattning.

Ändringen i lagen om stämningssmän medför en ökning av antalet tjänstemän som på tjänstens vägnar fungerar som stämningssmän. Då de biträdande utmätningssmännen vid stadsfogdeämbetena har kunnat verkställa stämningar och delgivningar, kommer ingen större ändring i det faktiska läget att ske.

Ändringen i lagen om användning av samiska hos myndigheter innebär ingen ändring i sak jämfört med nuläget.

De ändringar som föreslagits i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters beslut ökar avgiftsinkomsterna inom justitieministeriets förvaltningsområde med ca 300 000 mk om året.

De föreslagna ändringarna medför inga andra organisatoriska eller ekonomiska verkningar.

3. Beredningen av propositionen

Förslaget har beretts som ett tjänsteuppdrag på justitieministeriet. Utlåtande om förslaget har begärts av inrikesministeriet, Suomen haastemiehet - Finlands stämningssmän r.y., Avustavat ulosottomiehet ja haastemiehet - Biträdande utmätningssmän och stämningssmän r.y. och Suomen ulosottoapulaisten yhdistys - Exekutionsbiträdenas i Finland förening r.y.

4. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft samtidigt som lagarna i anslutning till reformen av den statliga lokalförvaltningen, dvs. den 1 december 1996.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 1 och 2 §§ lagen om notarius publicus**

I enlighet med Riksdagens beslut

ändras 1 och 2 §§ lagen den 9 juni 1960 om notarius publicus (287/60), sådana de lyder, 1 § i lagar av den 16 december 1977, 6 augusti 1982 och 18 december 1992 (956/77, 604/82, 1420/92), samt 2 § i lag av den 16 december som följer:

1 §

Chefen för en magistrat och en av honom förordnad tjänsteman vid magistraten samt chefen för ett häradsämbete och en av honom förordnad tjänsteman vid häradsämbetet är notarius publicus. Den som förordnas till notarius publicus skall uppfylla behörighetsvillkoren i 2 §. Finns vid magistraten flera innehavare av en tjänst som notarius publicus, bestäms deras uppgifter i magistratens arbetsordning.

Vid en magistrat kan finnas tjänster som notarius publicus. En sådan tjänst kan vara kombinerad med en tjänst för vilken behörighetsvillkoret är juris kandidatexamen.

I landskapet Åland är de av länsstyrelsen förordnade tjänstemän vid länsstyrelsen som

uppfyller behörighetsvillkoren i 2 § samt landskapsåklagaren och landsfogden notarius publicus.

2 §

Behörighetsvillkor för en tjänst som notarius publicus är juris kandidatexamen.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

En tjänsteman vid magistraten som har utnämnts till en häradsskrivartjänst innan denna lag har trätt i kraft kan utan hinder av vad som stadgas i 1 och 2 §§ fungera som notarius publicus.

2.

Lag**om ändring av 6 § tvångsmedelslagen**

I enlighet med Riksdagens beslut

ändras 6 § 1 punkten tvångsmedelslagen av den 30 april 1987 (450/87), sådan den lyder i lag av den 17 februari 1995 (213/95), som följer:

6 §*Anhållningsberättigad tjänsteman*

Om anhållande beslutar en anhållningsberättigad tjänsteman. Anhållningsberättigade tjänstemän är:

1) polisöverdirektören, polisdirektör, polisöverinspektör, länspolisråd, polisinspektör, länsöverkommisarie, länskommisarie, polischef, biträdande polischef, länsman, förståndare för utlänningsbyrå, chefen och biträdande chefen för centralkriminalpolisen,

chefen för centralkriminalpolisens undersökningsbyrå och chefen för centralkriminalpolisens byrå för internationella ärenden, chefen för skyddspolisen och avdelningschef vid skyddspolisen som chef för verksamheten, kriminalöverinspektör, kriminalinspektör, kriminalöverkommisarie, överkommisarie, kriminalkommisarie och kommisarie.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

3.

Lag

om ändring av lagen om stämningsmän

I enlighet med Riksdagens beslut

ändras 1 § 1 mom., 2 § samt 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten lagen den 27 juni 1986 om stämningsmän (505/86), dessa lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. och 2 § i lag av den 18 december 1992 (1435/92) och 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten i lag av den 16 december 1994 (1263/94), som följer:

1 §

Stämningsmän

Stämningsmän är de innehavare av tjänst som förman för stämningsmän och de innehavare av stämningsmannatjänst samt de biträdande utmätningsmännen.

2 §

Stämningsmännens verksamhetsområde

Verksamhetsområdet för stämningsman som är anställd vid en domstol utgörs av domkretsen och för biträdande utmätningsman vederbörande härads executionsverk eller häradsämbetes utsökningssavdelnings verksamhetsområde. För tjänsteman som enligt 6 § är berättigad att

verkställa stämning och delgivning är verksamhetsområdet det ämbetsdistrikt inom vilket han är behörig i sin huvudsyssla.

6 §

Andra som har rätt att verkställa delgivning

Berättigad att, så som stämningsman, verkställa stämning och delgivning är

1) polisman, allmän åklagare, utmätningsman, notarius publicus samt gränsbevakningsman,

2) tjänsteman som har förordnats härtill av domstol eller chefen för polisinspektion och som är anställd vid domstolen eller polisinspektionen,

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

4.

Lag

om användning av samiska hos myndigheter

I enlighet med Riksdagens beslut

ändras 9 § 2 mom. lagen den 8 mars 1991 om användning av samiska hos myndigheter (516/91) som följer:

9 §

Kungörelser och meddelanden som en tingsrätt, domare, ett häradsämbete eller dess avdelning eller ett fristående ämbetsverk eller en tjänsteman vid dem utfärdar på

tjänstens vägnar i ärenden som angår en enskilds rätt kan dock enligt prövning utfärdas utan översättning till samiska.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

5.

Lag**om ändring av lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer**

I enlighet med Riksdagens beslut
 ändras 1 § och den punkt som gäller tingsrätter i 3 § 1 mom. lagen den 26 juli 1993 om
 avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/93) ,
 dessa lagrum sådana de lyder i lag av den 22 december 1995 (1651/95), samt
 fogas till 7 § 1 mom. en ny 7 a-punkt som följer:

1 §*Tillämpningsområde*

För domstolarnas, stämningmännens samt
 häradsfiskalernas och landskapsåklagarnas
 prestationer uppbärs avgifter till staten enligt
 denna lag. Vid Ålands förvaltningsdomstol
 uppbärs avgifter på samma grunder som vid
 länsrätten.

3 §*Rättegångsavgift*

För behandling av tviste-, brott-, under-
 ställnings- och fullföljds mål och mål som
 gäller extraordinärt ändringssökande samt
 för behandling även av annat lagskipnings-
 mål vid länsrätt och vattendomstol uppbärs
 rättegångsavgift som följer:

Domstol

mk

tingsrätten

— brottmål och fullföljds mål enligt

utsökningslagen 350

7 §*Befrielse från betalningskyldighet*

Befriade från att betala avgifter enligt den-
 na lag är

7a) ändringssökande i tingsrätten, om
 tingsrätten ändrar utmätningssmannens beslut
 till ändringssökandens fördel.

Denna lag träder i kraft den 1 december
 1996.

Helsingfors den 11 oktober 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister *Olli-Pekka Heinonen*

1.

Lag

om ändring av 1 och 2 §§ lagen om notarius publicus

I enlighet med Riksdagens beslut
ändras 1 och 2 §§ lagen den 9 juni 1960 om notarius publicus (287/60),
 sådana de lyder, 1 § i lagar av den 16 december 1977, 6 augusti 1982 och 18 december
 1992 (956/77, 604/82, 1420/92), samt 2 § i lag av den 16 december som följer:

Gällande lydelse

1 §

Häradsskrivare, länsman och biträdande
 länsman äro på tjänstens vägnar notarius
 publicus.

*Vid en registerbyrå som avses i lagen om
 folkbokföringsförvaltningen (76/84) kan fin-
 nas tjänster som notarius publicus. En sådan
 tjänst kan vara kombinerad med en tjänst för
 vilken behörighetsvillkoren är juris kandidat-
 examen. Finns vid registerbyrån flera inne-
 havare av en tjänst som notarius publicus,
 bestäms deras uppgifter i registerbyråns ar-
 betsordning.*

I landskapet Åland är häradsskrivaren,
 landskapsåklagaren och landskapsfogden på
 tjänstens vägnar notarius publicus. Länssty-
 relsen i landskapet Åland kan dessutom till
 notarius publicus förordna en tjänsteman vid
 länsstyrelsen av vilken krävs juris kandida-
 texamen.

2 §

Kompetensvillkor för *separat* tjänst som
 notarius publicus är juris kandidatexamen
 och förfarenhet i rättsliga värv.

Föreslagen lydelse

1 §

Chefen för en magistrat och *en av honom
 förordnad tjänsteman vid magistraten samt
 chefen för ett häradssämbete och en av ho-
 nom förordnad tjänsteman vid häradssämbetet*
 är notarius publicus. Den som förordnas till
 notarius publicus skall uppfylla behörighets-
 villkoren i 2 §. Finns vid magistraten eller
 häradssämbetet flera innehavare av tjänster
 som notarius publicus, bestäms uppgifterna
 enligt ämbetsverkets arbetsordning.

*Vid en magistrat kan finnas tjänster som
 notarius publicus. En sådan tjänst kan vara
 kombinerad med en tjänst för vilken behör-
 ighetsvillkoret är juris kandidatexamen.*

I landskapet Åland är de av länsstyrelsen
 förordnade tjänstemän vid länsstyrelsen som
 uppfyller behörighetsvillkoren i 2 § samt
 landskapsåklagaren och landsfogden notarius
 publicus.

2 §

Behörighetsvillkor för en notarius publicus
 är juris kandidatexamen.

*Denna lag träder i kraft den 1 december
 1996.*

*En tjänsteman vid magistraten som har ut-
 nämnts till en häradsskrivartjänst innan den-
 na lag har trätt i kraft kan utan hinder av
 vad som stadgas i 1 och 2 §§ fungera som
 notarius publicus.*

2.

Lag**om ändring av 1 kap. 6 § tvångsmedelslagen**

I enlighet med Riksdagens beslut

ändras 1 kap. 6 § 1 punkten tvångsmedelslagen av den 30 april 1987 (450/87), sådan den lyder i lag av den 17 februari 1995 (213/95), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Anhållningsberättigad tjänsteman

Om anhållande beslutar en *anhållningsberättigad tjänsteman*. Anhållningsberättigade tjänstemän är:

1) polisöverdirektören, polisdirektör, polisöverinspektör, länspolisråd, biträdande polisinspektör, länsöverkommisarie, länskommisarie, länsman, *biträdande länsman*, *polismästare*, *biträdande polismästare*, föreståndare för utlänningsbyrå, chefen och biträdande chefen för centralkriminalpolisen, chefen för centralkriminalpolisens undersökningsbyrå och chefen för centralkriminalpolisens byrå för internationella ärenden, chefen för skyddspolisen och avdelningschef vid skyddspolisen som chef för verksamhetsenhet, kriminalöverinspektör, kriminalinspektör, kriminalöverkommisarie, överkommisarie, kriminalkommisarie och kommisarie.

1) polisöverdirektören, polisdirektör, polisöverinspektör, länspolisråd, *polisinspektör*, länsöverkommisarie, länskommisarie, *polischef*, *biträdande polischef*, länsman, föreståndare för utlänningsbyrå, chefen och biträdande chefen för centralkriminalpolisen, chefen för centralkriminalpolisens undersökningsbyrå och chefen för centralkriminalpolisens byrå för internationella ärenden, chefen för skyddspolisen och avdelningschef vid skyddspolisen som chef för verksamhetsenhet, kriminalöverinspektör, kriminalinspektör, kriminalöverkommisarie, överkommisarie, kriminalkommisarie och kommisarie.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

3.

Lag

om ändring av lagen om stämningsmän

I enlighet med Riksdagens beslut

ändras 1 § 1 mom., 2 § samt 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten lagen den 27 juni 1986 om stämningsmän (505/86), dessa lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. och 2 § i lag av den 18 december 1992 (1435/92) och 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten i lag av den 16 december 1994 (1263/94), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

*Stämningsmän**Stämningsmän*

Stämningsmän är de innehavare av tjänst som förman för stämningsmän och de innehavare av stämningsmannatjänst som är anställda vid en domstol eller vid polisen. I länsmansdistrikten är biträdande utmätningsmännen även stämningsmän.

Stämningsmän på tjänstens vägnar är förmanen för stämningsmännen, stämningsmännen och de biträdande utmätningsmännen.

2 §

2 §

*Stämningsmännens verksamhetsområde**Stämningsmännens verksamhetsområde*

Verksamhetsområdet för stämningsman som är anställd vid en domstol utgörs av domkretsen och för stämningsman som är anställd vid polisen av polisdistriktet.

Verksamhetsområdet för stämningsman som är anställd vid en domstol utgörs av domkretsen och för biträdande utmätningsman vederbörande härads executionsverk eller häradsämbetes utsökningssavdelnings verksamhetsområde. För tjänsteman som enligt 6 § är berättigad att verkställa stämning och delgivning är verksamhetsområdet det ämbetsdistrikt inom vilket han är behörig i sin huvudsyssla.

6 §

Andra som har rätt att verkställa delgivning

Berättigad att, så som stämningsman, verkställa stämning och delgivning är

1) polisman, allmän åklagare, utmätningsman och biträdande utmätningsman vid stadsfogdeämbete, notarius publicus samt gränsbevakningsman,

1) polisman, allmän åklagare, utmätningsman, notarius publicus samt gränsbevakningsman,

Gällande lydelse

2) tjänsteman *eller funktionär* som har förordnats härtill av domstol eller chefen för *polisdistrikt* och som är anställd vid domstolen eller *polisdistriktet*,

Föreslagen lydelse

2) tjänsteman som har förordnats härtill av domstol eller chefen för *polisinrättning* och som är anställd vid domstolen eller *polisinrättningen*,

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

4.

Lag**om ändring av 9 § lagen om användning av samiska hos myndigheter**

I enlighet med Riksdagens beslut
ändras 9 § 2 mom. lagen den 8 mars 1991 om användning av samiska hos myndigheter
(516/91) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Kungörelser och meddelanden som en underrätt, domare eller länsman utfärdar på tjänstens vägnar i ärenden som angår en enskilds rätt kan dock enligt prövning utfärdas utan översättning till samiska.

Kungörelser och meddelanden som en tingsrätt, domare, ett häradsämbete eller dess avdelning eller ett fristående ämbetsverk eller en tjänsteman vid dem utfärdar på tjänstens vägnar i ärenden som angår en enskilds rätt kan dock enligt prövning utfärdas utan översättning till samiska.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

5.

Lag**om ändring av lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer**

I enlighet med Riksdagens beslut
ändras 1 § och den punkt som gäller tingsrätter i 3 § 1 mom. lagen den 26 juli 1993 om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/93), dessa lagrum sådana de lyder i lag av den 22 december 1995 (1651/95), samt fogas till 7 § 1 mom. en ny 7 a-punkt som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

För domstolarnas, stämningssmännens samt stadsfiskalernas och landskapsåklagarnas prestationer uppbärs avgifter till staten enligt denna lag. Vid Ålands förvaltningsdomstol uppbärs avgifter på samma grunder som vid länsrätten.

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

För domstolarnas, stämningssmännens samt *häradsåklagarnas* och landskapsåklagarnas prestationer uppbärs avgifter till staten enligt denna lag. Vid Ålands förvaltningsdomstol uppbärs avgifter på samma grunder som vid länsrätten.

3 §

Rättegångsavgift

För behandling av tviste-, brott-, unders-tällnings- och fullföljds mål och mål som gäller extraordinärt ändringssökande samt för behandling även av annat lagskipnings-mål vid länsrätt och vattendomstol uppbärs *rättegångsavgift* som följer:

Domstol	mk	Domstol	mk
tingsrätten		tingsrätten	
— brottmål	350	— brottmål och fullföljds mål enligt utsökningslagen	350

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 §

Befrielse från betalningskyldighet

Befriade från att betala avgifter enligt denna lag är

7a) ändringssökande i tingsrätten, om tingsrätten ändrar utmätningssmannens beslut till ändringssökandens fördel.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.
